

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍ

Տարեկան 12 Ձր.

Վեցամսեայ 6 Ձր.

ԱՐՏԱՍԱՀԱՆԱՆ

Երկու քիւր մէկ ծրարով

Տարեկան . . . 14 Ձր.

Վեցամսեայ . . . 7 Ձր.

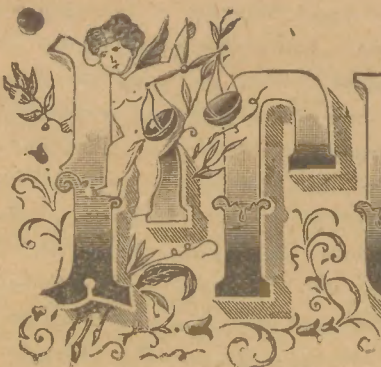
ԱՍԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 Տոյար

Վեցամսեայ 1.50 »

Կ Ա Ն Պ Ի Կ

Ծանոցման : ողբ
20 սանթիմ

ՄԱՐԿԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԱՆԻԿԱՆ ՊԱՐԻՍԻԱՆԻԿԱՆ ՊԱՐԻՍԻԱՆԻԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԵՏԱՐԱԿՈՒԻ Ա ԵՆ ՎԵՐՆԱԿԱՆ ԵՆ ՇԱՐԱՐ

ՀԱՅԵՐ

Rédaction du journal

"Iraounk"

VARNA (Bulgarie)

Редакция

на ВѢСТНИКЪ

"ИРАВУНК"

ВАРНА

Կրտսրիւնք ետ յիմ
տրուիր

ԹԻՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պօլիս (Սօֆիայի ճամբով) 13 ապրիլ. — Զրոյցներ կը շրջին թէ Պիթլիսի մէջ Գիւրտերու կողմէ խռովութիւններ պատահած են. Ամէն բարդութիւններու առջեւ առնելու նպատակաւ չորրորդ բանակը օգնութիւն կը զրկէ :

Նախարարները արտակարգ նիստ մը ըրին Եւրոպայի Բէռլինի մէջ խորհրդակցելու համար սահմանադրւոյ խնդրոյն և կարգ մը Գիւրտերու հանդէպ ձեռք առնուելիք միջոցներու մասին, Բըթլիան փաշայի սպանման առթիւ :

Մասնաւոր յանձնախումբ մը պիտի զրկուի Պէնկազի (Թարապուլուս), հարցաքննելու համար Ալի Շամիլը և Ապտիլ Բազազը :

— Պօլիս 12 ապրիլ. — Զերբէզ հասան փաշան աքսորուեցաւ միայն սա պատճառաւ որ Ապտիլ Բազազի հետ բարեկամական յարաբերութեան մէջ էր անոր դրացի ըլլալով :

Վերաքննիչ ատենը հաստատեց Բըթլիան փաշան սպաննողներու մահուան վճիռը :

— Պօլիս 12 Ապրիլ. — Պարսիկ զեպանը այսօր դրան ներկայացուց նոր հաղորդագրութիւն մը, որով կը պահանջէ փութանակի և կատարեալ գոհացում սահմանադրւոյ դէպքի մասին :

Դուռը հասած հեռագիրները ցոյց կուտան թէ կարգ մը յուշումներ սկսած են Պարսկական ծոցի շատ մը ցեղերու մէջ, թուրք զօրաց պարսկական հողին վրայ երկար մնալուն հետեւանքը :

Իրատէ մը արտօնեց արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիկ փաշայի կնոյ Եւրոպայ մեկնումը առողջութիւնը դարմանելու համար : Նախընթացը չունեցող այս միջոցը չափազանց նպաստաւոր տպաւորութիւն մը առաջ բերաւ. որովհետեւ այդ Սուլթանին կողմէ աւելի ազատական վերաբերմունք մը ցոյց տալ կը թուի : (1)

ԴիՏ. ԽՄԲ. — Նախարար մը ըլ-

լալ, այն ալ արտաքին գործոց նախարար մը, և ազատութիւն չունենալ իր կիներ արտասահման զրկելու առանց մասնաւոր հրովարտակի : Սա կը նշանակէ թէ նախարարներն ալ իրենց ընտանիքներով բանտարկեալներ կամ դատապարտեալներ են ցնոր տընօրինութիւն :

ԿՈՎԱՍՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՇՈՒՇԻ ԷՆ Մարտ 25 թուակա՛նա հեռագրուած է Տիֆլիսի թերթերուն :

Շուշու գաւառակեր հաշտարար միջնորդի հետ միատեղ, կազակները մեծ խմբով մտել է Չեռնիւխի, Տոդ. Ազոսի հայ գիւղերը խուզարկութիւններ կատարելու նպատակով : խուզարկութիւններ անելիս իրենց թոյլ են տուել զանազան օրինազանցութիւններ, խտրութիւններ ու բարբարոսութիւններ : Կազակները խուժել են գիւղացիներին տները, ամենամանրօրէն կերպով չարչարել են տղամարկանց, կանանց և երեխաներին : Սարսափահար եղած են հեկկեկանքով փախել և ապաստանել են անտառը : Կազակները կոտորատներ են գինով լի կարասներն ու տակառները, կողոպտել են խրճիթներում գիւղացիների ունեցած-չունեցածը, փող և թանկագին իրեղեններ, կանանց գլխից խլել են նրանց զարդարանքները, վրայից՝ արծաթեայ գօտիները և ուրիշ արգելադրել, խորտակել են կողպուած անտուկներ և իրեղենները յափշտակել : չքաւականաւորով այս բոլորով, կազակները անպատուել ու բռնաբարել են գիւղացի ամօթխած կոյսերին ու կանանց, յազուրդ տալով իրենց անասնային կրքերին և սրբապղծելով ընտանեկան օջախը, որը հայի դարաւոր սրբութիւն է կազմում : Ազոսում հարեւան թուրքերը, օգտուելով հանգամանքից, գաւառակեր յայտնում են, որ հայերը մի ժամանակ քշել տարել են իրենց անասունները : Գաւառակերն ու դատական միջնորդը, առանց ստուգելու թէ որքան ճիշտ են նրանց ասածները, հրամայել են հայերից վերցնել անասուններն իրենց հայեցողութեամբ, ինչպէս նաեւ ուրիշ ստացուածք, որ և թուրքերն անմիջապէս կատարել են : Գիւղացիները զրկուելով իրենց ունեցած չունեցածից, այժմ գտնուում են ողբալի դրութեան մէջ : Լեկկութիւնը, Զինգիս :

խանի և Շահաբաթի ժամանակները տեղի չեն ունեցել նման բարբարոսութիւններ ու խտրութիւններ, որ պիտի տեղի են ունենում 20-րդ դարում քրիստոնեայ պետութեան հովանու տակ : Կազակները միեւնոյն գաւառութիւնները կատարել են և շարունակում են կատարել ուրիշ հայ գիւղերում ևս : Թախանձագին խնդրում են միջնորդի փոխարքայի առաջ՝ վերջ տալու համար վարչութեան պաշտօնատար անձերի և գաւառակերի զեկալարութեամբ կազակների կատարած վերոգրեալ հարստահարութիւնները ու տոտապանքները : Ինչ է այդ հայերի յանցանքը, որ այդպէս տանջում են դրանց, ինչով բացատրել իշխանութեան այդքան անգութ և աչառու վերաբերմունքը դէպի քրիստոնեայ ամենահաւատարմ հայ ժողովուրդը : Զչմարիտ թէեւ, կառավարութիւնը գինուորական ոյժով միայն կարող է երկիրը խաղաղեցնել, բայց միթէ այդ չի կարելի անել, առանց յափշտակութիւնների, կանանց ու աղջկանց բռնաբարելու և ուրիշ բարբարոսութիւնների :

ԱՇՈՏ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ՇՈՒՇԻ ԷՆ Մարտ 26ին ևս հեռագրուած է :

Երէկ հեռագրել էի հայ գիւղական ժողովրդին զօրքի պատճառած խտրութիւնների, հարստահարութիւնների և տանջանքների մասին : Այսօր Տոդի հասարակութեան կողմից եկած ներկայացուցիչները սոսկալի անցքեր են պատմում, որ զրջով նկարագրել անկարելի է, և այդ ուղղակի բացատրում ենք զօրքաւածին ընկերացող հաշտարար միջնորդ Երմոլաւի գործունէութեամբ, որը մասնաւորապէս լինամարար և տրամադրուած գէպի հայերը : Խնդրում եմ միջնորդի, որ չուտով վերջ տրուի տեղի ունեցող այդ անկարգութիւններին գիւղերում. ուր այսպիսի ծանր ժամանակ չի կարելի գտնել ոչ տղամարդ, ոչ կին և ոչ երեխայ, որանք ամենքը քաշուել են անտառներն ու լեռները, որովհետեւ միեւնոյն գիւղը մտնում են մի քանի անգամ :

ԱՇՈՏ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Այս հեռագրին բովանդակութեամբ հայոց պատգամաւորները անմիջապէս փոխարքային հաղորդած են : և փոխարքան իսկոյն հետեւեալ իմաստով հեռագիր մը տուած է Գանձակի ընդհանուր նահանգապետին : — Իսկոյն մըտնել դէպքին տեղը և խիստ քըն-

նութիւն կատարել : առժամանակեայ կերպով պաշտօնէ հանել գաւառակեր Թէյլիլը, միջնորդ Երմոլայեւը և միւսները որոնք մասնակցած են չարագործութեանց : Եթէ հաստատուի անոնց մեղսակցութիւնը դատի ենթարկել զանոնք : Փոխարքան կրկին հրաման ըրաւ դադարեցնել զինաթափ ընելը ու խուզարկութիւնը : բացառութիւն ըլլալով միայն պէտք է խուզարկուին զէնք մը թերուած տեղերը :

— Շուշիի հայ տիկիւնները հեռագրով Զարուհիին գիմեր և խնդրեր են որ հրամայէ դադարեցնել այդ գաւառի մէջ տեղի ունեցող հալածանքը ու ճնշումները :

— Փոխարքայի պալատին մէջ մարտ 24 ին տեղի ունեցող ընդհանուր նահանգապետներու խորհրդակցութեան միջոցին, զօրավար Լեիցքի առաջարկած է, որ նոյնմբերի կոտորածներու ժամանակ Հայերու և Թուրքերու իրարու հասուցած վնասները փոխադարձաբար վճարուին : Այս առաջարկութիւնը նահանգապետներու ժողովին հաւանութեանը արժանացած ըլլալով, մօտ օրէն բոլոր վնասներու փոխադարձաբար հատուցում պիտի ըլլայ, կը գրեն Կովկասի թերթերը :

— ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ մէջ կը կարգանք թէ վերջերս Պագուի մէջ ունեւոր պատակարգին պատկանող անձերը սկսել են անյայտ չարագործներէ նամակներ ստանալ, որոնցմով դրամ կը պահանջուի գաղտնի կազմակերպութիւններու ի նպաստ և կը սպառնան չը տուողը մահուան պատժի ենթարկել : Սակայն այդ սպառնալիքներուն հակառակ, պահանջուած գումարները չեն վճարուիր : Կազմակերպութիւններն ալ փութացել են հասարակութիւնը զգուշացնել այդ խաբէութեան դէմ, որպէսզի դիւրահաւատ մարդիկ խաբեբաներու զոհ չըլլան :

— Շուշիի և Գանձակի գաւառներ-

րու հայ գիւղերուն վրայ տեղա-
կան կառավարութեանց և խա-
ղախներուն ի գործ դրած նոր
բռնութիւններուն դէմ բողոքե-
լու համար փոխարքային ներ-
կայացող հայ պատգամաւորու-
թիւնը սա 3- անձնաւորութիւն-
ներէն բաղկացած է եղեր . Մշակի
խմբագիր Ա. Գալանթար, փաս-
տաբան Ս. Յարութիւնեան և բը-
ժիշկ Ա. Խատիսեան :

Այս պատգամաւորութեան ա-
ռաջարկին համաձայն, փոխար-
քան հաճեր է քննիչ յանձնա-
խումբ մըն ալ զրկել Տփղիսէն
երեք անձներէ բաղկացեալ որոնց
մին հայ է, իսկ միւս երկուքը
պատգամաւորներու վստահու-
թիւն ցոյց տուած օտարազգիներ :

Այս խնդրոյ մէջ փոխարքան
իր կտրուկ և վճռական հրաման-
ներով անգամ մըն ալ հայ հա-
տարակութեան վստահութիւնը կը
գրաւէ, եթէ գործնականի մէջ
ալ ապացուցանէ իր անկեղծու-
թիւնը :

ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ԹԻՒՆՔԻՆ

ԵՒ ՊԵՏԱԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թէհրանէն ՀԱՌ-ԴԱՐԻ տրու-
ած քաղաքական տեսութենէ մը
կը քաղենք հետեւեալ ուշագրաւ
մասերը .

Երկու երեք ամիս առաջ յուր հա-
սաւ Թեհրան, որ տաճկական 12000
համադրեաներ անցել են սահմանը, հա-
սել եւ Սեղաշտ-Լէյլան են արագու-
նալու :

Ա. ՇԻՏԱՆԵԱՆ

ՊԱՐԻՊ ԱՆՊԵՐ...

(Շար. նախորդ թ' ւէն.)

Ք.

Վանայ քաղքին գոց շուկային մէջ,
գրեթէ խաւարօլուտ անկիւն մը, նեղ
ու մըլտած գրասենիսով մը կար, որուն
կան կարասիները փոշիով ու ապակա-
նութեամբ մը ծածկուած էին : Գրա-
սենեակին մէկ կողմը դրուած էր հին-
ցած ու փռելու մօտ սեղան մը, պա-
տէն կ'սխաւած էին ծխախոտէն ու ա-
ծուխի մոխէն դեղնած թուղթեր եւ
տախտակամածին վրայ սնտուկ մը կը
տեսնուէր :

Առտու էր . բարձրահասակ, յաղթ
կազմուածքով, գինեթոյր կերպարան-
քով, պարտուտ ու խոյր քիթով,
եօթանասուն անցուցած աստիքով,
կնճռոտած ճակատով, խանձրած պե-
խերով ու ծանրահայնաց աչքերով մարդ
մը այդ գրասենեակը մտաւ ու սեղա-
նին քով դրուած խալիսուլ աթոռին
վրայ նստեցաւ :

Այս անձը Շիրվանէնց Գարեթի Ա-
ղան էր :

Տարինքէ ի վեր վախճառութեամբ
կապէր ու իր գծով նկարագրին չը-

թեամբ յառաջանում դէպի Սովու-
րուլիս : Այդ լուրն արտասովոր վա-
րանութի մէջ գրեց պարսից կառա-
վարութեանը, որովհետեւ նա ոչ պատ-
րաստի զօրք ունէր տաճկական յա-
ռաջխաղացութեանն արգելք դնելու
համար եւ ոչ էլ պատրաստի գրամ
անհրաժեշտ եւ անխուսափելի ծախսե-
րը հոգալու համար : Թէպէտեւ վա-
ւիթի, համաձայն Թեհրանից ստա-
ցած հրահանգի, շտապեց ժամանակին
առնուելն 6,000 հոգուց բաղկացած
մի զօրաբանակ կազմել թաւրիզում
եւ ուղարկել դէպի Սովուլ-Բուլիս,
սակայն նրա փոթեմանդն այդ կար-
գադ ութիւնն այնքան էլ յաջողու-
թիւն չունեցաւ, որովհետեւ մի կող-
մից դարձեալ զբաւին էր որ պակա-
սում էր նրան, իսկ միւս կողմից էլ՝
զինուորը . . . Տաճիկները, ինչպէս
կարելի է գուշակել, մինչեւ թաւրիզ
մէկ պիտի արշաւէին, եթէ Ռուսիայի
կողմից եղած մի ուժեղ սասմ չը
սանձահարէր նրանց եւ չփակէր նը-
րանց ախորժակը . . .

Տաճկաստանը պէտք է ասել որ,
Պարսկաստանից իր համար գրեթէ
ոչինչ չի ուզում, այլ ինչ որ ուզում
է, Գերմանիայի համար է ուզում :

Քաղաքական աշխարհի անցքերի
ուշադրութեամբ հետեւող իւրաքան-
չիւր ոք այսպիսի միայն գիտէ, որ
տաճկաց զօրքը «քիւրդեր» անուան
տակ բոլորովին անսպասելի կերպով
եւ միանգամայն աւազակներին յա-
տուկ միջոցներով անցել է սահմանը
եւ, պատրուակ բռնելով պարսից պե-
տութեան՝ սահմանազխում չինել տո-
ւած մաքսատուներ, գրաւել է Լէյլան
գաւառակը . . .

Միւս պետութիւններէց Ռուսիան
ու Անգլիան, որոնք երկուսն էլ
մեծ ազդեցութիւն են ձեռք բերել
Պարսկաստանում, նրանից շատ քան
են ուզում : Նրանք ուզում են Պար-
սից-ժողովը որը համաշխարհային առեւ-
տուրի համար ամենակարեւոր ջրերից
մէկն է եւ որից, դժբաղդաբար, օգտու-

նորհիւ յաջողած էր հառաչել գումար
մը դիզել : Կ. Պոլիս ներկայացուցիչ
մը ունէր, որուն կը յանձնուէր փո-
խանակագործներու վճարմունքը : Հե-
տեւաբար, երբ թշուառ գնդացին իր
ոտքն ինչար, կուտար երեք քարթ
ոսկի ու խոխանակագրին մէջ կը նշա-
նակէր մէկ ոսկի ու կը խրկէր ներ-
կայացուցչին :

Շիրվանէնց Գարեթի Աղան իր ձեռ-
քին պայուսակը բացաւ ու անոր մէ-
ջէն մէկիկ մէկիկ գուրս հանեց մուր-
հակներն ու փոխանակագրներու ծը-
րարները, յետոյ սկսաւ թղթատել :
Մուրհակներէն մին մէկ կողմի դրաւ
ու ինքնիրեն մոլորաց :

—Այն, սա անիծած Ռէս Մուրատ
չի պիտի գայ, գիտեմ . . . Ես ալ ցե-
րեկէն ետքը կառավարութեան կը դի-
մեմ ու կը կատարեմ գրաւումի գործը-
ղութիւնները . . . տեսնե՞նք, ո՞վ պի-
տի զղջայ . . . :

Բայց զե՛ն խօսքն աւարտած չ'էր,
ահա՛ երիտասարդ մը ներկայացաւ ի-
րեն ու բարեւեց : Այս երիտասարդն
Ռէս Մուրատի որդին էր :

—Օ՛, Պարոն Ասլան, բարո՞վ ե-
կար . . . կակազեց վախճառուն՝ կեղծ
ձայնով :

—Բարե՛ տեսնե՞ք . . . ըսաւ երիտա-
սարդը, որուն անունը Ասլան էր :

—Նստի՛ր նայինք . . . մինակդ ե-
կա՛ր :

—Այո՛, . . . հայրս տկար ըլլալուն
համար չը կրցաւ գալ :

Եւ չի կարողանում ներկայ Պարս-
կաստանը : Դրանից՝ անկախ՝ Պարսից-
ժողով ապագայ Անգլիայի ձեռքում մի
տեսակ պատնէշ է դէպի հարաւ յա-
ռաջացող Ռուսիայի առաջ, իսկ ա-
պագայ Ռուսիայի ձեռքում՝ մի տե-
սակ դիւրին ճանապարհ՝ «անմահա-
կան ինձոր» : Հնդկաստանին հասնե-
լու, նրան ձեռք երկարացնելու հա-
մար, Բայց որովհետեւ Ռուսիայի եւ
Անգլիայի ոյժերը գոնէ մինչեւ օրս
իրար հաւասարակշիռ են եղել Պարս-
կաստանում եւ մանաւանդ նրանց
գործունէութիւնը պարբերել է «խա-
ղաղ նուաճման» տահմաններում, ուս-
տի Պարսից ժողով անկարող է եղել
անցնելու նրանցից մէկի կամ միւսի
ձեռքը : Սակայն իրերը միշտ միեւ-
նոյն դասաւորութեամբ առաջ չեն
ընթանալ, կրգայ ժամանակ, երբ յիշ-
եալ այդ պետութիւնները Պարսկաս-
տանի վերաբերմամբ դուրս կը գան
«խաղաղ նուաճման» շրջանից եւ ձեռք
կառնեն՝ ակտիւ գործողութիւններ :
Այ՛, ժամանակ Պարսից-ժողով նշանա-
կութիւնն աւելի եւս կը բարձրանայ
ու նրա գրաւումը կը պահանջի մարդ-
կային անհամար եւ անթիւ զոհեր
ու կասկարմիր ջիւեր, ինչպէս օրինակ
Պորտ Արաուերի ջրերը . . .

Երբ Գերմանիան, իր անհուն ու-
րախութեամբ, Պոլիսը միացում էր
Բաղդադի հետ, այն ժամանակ նա
չուշտ մտածում էր, որ մի օր էլ Բաղ-
դադը կը միացնի Պարսից ժողով հետ :
Շատերն այդ մասին անգամ երկու
կարծիք չունէին : Ուստի՝ այդ նրկա-
թուղու վրայ մեծ յոյսեր դրուեցին
եւ մօտաւոր Ասիոյ առեւտրական
կենտրոնը նրա կառարելիք մեծ դերի
վրա շատերը նոյն իսկ շտարակուսե-
ցին : Գերմանիան, որ այդ ժամանակ
անտես էր ստել Բաղդադին սահմանա-
կից երկրում գործող Անգլիային ու
Ռուսիային՝ մօտաւոր արեւելքի վե-
րաբերմամբ, կարծես, մի տեսակ ար-
դէն «բանկ» էր ասել ու տարել խա-
ղը . . . Սակայն Պարսկաստանում

—Է՛յ . . . ի՞նչ ըրիք . . . մուր-
հակին պայմանաժամը լրացած է :

—Բան մը չկրցանք ընել, Գարեթի
Աղա՛ :

—Ի՞նչ ըսելիք . . . հապա ի՞նչ ըսելու
եկած ես :

—Ե՛ս :

—Դո՛ւն :

—Ձեր մեծութեանն խնդրելու որ
ժամանակ մը տաք ինձի :

—Յետաձգելու համար :

—Ճի՛շդ է :

—Աղէ՛կ մտածեք էք . . . միմաժ
ծածկաժիտ վախճառուն՝ ի՞նչ լայն ու
թրթօշ շրթունքները ծռուկելով ու
դէմքը բոլորովին թթուեցնելով : Ան-
շուշտ այդ խաղը հայրդ սարքած ըլլա-
լու է, չէ՞ մի՛ :

—Ասիկա խաղ մը չէ, Գարեթի Աղա՛,
ինչհասեց Ասլան վերաւորուած ձա-
նով մը : Ես եկած եմ «Իմ վրաս առ-
նելու հօրս պարտքը . . .» :

—Վա՛յ . . . ի՞նչ ունիս այդ պարտ-
քիդ փոխարէնը :

—Բան մը չունիմ . . . Միայն երբ
տասարեւելիսն մը :

—Շիտակ . . . հեզեց վախճառուն :
Կերելի որ հայրդ՝ գերեզմանի մը եզ-
րը հասնելէն ետքը՝ վրայի բոժը քեզի
յանձնեց, անսնկ չէ՞ :

—Եթէ ատանկ ալ ըլլայ, Գարեթի
Աղա՛, նորէն ամօթ բան մը չէ :

—Հարկաւ ես իր որդին եմ . . . պարտա-
կան եմ անոր պարտքը վճարելու :

—Այդ այդպէ՛ս է . . . բայց չեմ կը-

գործող Անգլիան եւ Ռուսիան իրենց
մի շարք երկաթուղային ծրագրերով
այնպիսի «տուզ»-եր ցոյց տուին նրան
որ նա մնաց չուարած եւ յենուեց
ինտրիգների վրայ :

Գերմանիան զգաց որ լէզալ ճա-
նապարհներով անչափ դժուար է հաս-
նելը . . . Պարսից-ժողովն ու իսկ չհաս-
նել նրան նա չէր կարող, որովհետեւ
այն ժամանակ Բաղդադը երկաթու-
ղին կը կորցնէր իւր նշանակու ի իւ-
նը պարփակուելով միայն Տաճկաս-
տանի մէջ, կազմաւորուած, տնտե-
սա՛ն քայքայուած եւ բարոյապէս
ընկած Տաճկաստանի մէջ : Ի՞նչ էր
երազում նա եւ ինչ դուրս եկաւ . . .
Ուստի նա փոխեց իւր քաղաքակա-
նութեան ընթացքը, ընդունելով իրեն
նպատակ երկու բան, այն է՝ 1) Բաղ-
դադի երկաթուղին որքան կարելի
է հեռու պահել անվստահելի տար-
րերից եւ 2) հասնելու նրան մինչեւ
Պարսից ժողով ինչ միջոցով էլ որ լի-
նի :

.
Սակայն այն հանգամանքը, որ ներ-
կայումս խանգարուած է Ռուսիայի
արտաքին քաղաքականութեան մե-
խանիզմը եւ որ Անգլիան անչափ հե-
ռու է գտնուում պարսկաթրքական
սահմանադիրից, ստիպել է Գերմանիա-
յին դրդելու իւր բարեկամ Հոմի-
դին, ու պէսպիսի վերջինս պտտորի ջու-
րէն առաջաւոր Ասիայում ու գրանով
հնարաւորութիւնն առայ առաջինն որ-
սալու իւր ցանկացած ձուկը :

Ներկայումս թէնւ ջուրը դեռ պղղ-
տորուած չէ, սակայն պղտորուելու
համար ունի բաւականաչափ հաւանա-
կանութիւններ : Այն լիազօրները, ո-
րոնք շտապել են սահմանազրուի պար-
զելու երկու պետութիւնների միջեւ
ծագած թիւրիմացութիւնը, շատ հա-
ւանական է, որ աւելի պատեհազմին
ազգանշան տան քան թէ խաղաղու-
թիւն հաստատեն սահմանադիրում,
որովհետեւ, ինչպէս տեսւմ էն, պար-
սից լիազօրներն իրենց երկրի սահ-

նար մուրհակին պայմանաժամը յետա-
ձգել, Պարոն Ասլան, քանի որ ուշ
կամ կանուխ դարձեալ ըլլալիքն այ-
սօրուան միջոցն է : Դուք գիտացի
վարժապետ մըն ես . . . ի՞նչ կրնաս
չահիլ որ ի՞նչ աւելցունես պարտքիդ
համար :

—Բայց վրաս կառնեմ այս պարտքը
չէ թէ հոս վճարելու . . . առարկեց Աս-
լան աներկմիտ շնչովով մը . . .

—Հապա՞ . . .

—Ո՛հ, ես որոշած եմ Կ. Պոլիս եր-
թալ :

—Ի՞նչ կըսես . . . հայրդ կը թողո՞ւ :

—Համոզեցի զինքը :

—Անանկէ նէ փոխանակագիր կը չի-
նուի :

—Ինչպէս որ կընդունիք :

Վախճառուն աչքերը բացաւ ու նա-
յուածքը շողողացուց արտակարգ ցըն-
ծութեամբ մը : Կ. Պոլիս իրեն համար
հանքային անյատակ ու ընդարձակ աշ-
խատանոց մըն էր, ուսկից ափով դե-
ղին ոսկիներ կուգային ամեն ամիս :
Ասլան այդ աշխատանոցին մէջ պիտի
ըլլար ու անոր քրտինքը կ'ըրկի ոս-
կիներու պիտի վերանուէր : Հետեւա-
բար հին ու ներգաւոր աղուէսի դի-
մակը դրաւ երեսին ու ձայնը մեղմա-
ցունելով, ըսաւ .

(Շարունակելի)

մանների մասին պահանջուած գաղափարը չունեն։ Եթէ Անգլիան եւ Ռուսիան, յանուն իրենց շահերի, հարկ եղած ազդեցութիւնը գործ չդնեն Տաճկաստանի վրայ, այն ժամանակ վերջինս կամ անպայմանօրէն պատեարգով կը յայտարարի Պարսկաստանին եւ կամ առանց պատերազմի հողեր կը գրաւի։ Երկու դէպքումն էլ Պարսկաստանի հետ միասին կը մնասուեն թէ Անգլիան եւ թէ Ռուսիան։ Վերջինս ինչ գիտենք որ Տաճկաստանի այդ քայլն առիթ չի համարում Մանիստրիայում անարգուած իւր գէնքը կրկին իւր նախկին բարձրութեան վրայ կանգնեցնելու։

Համոզուելու համար, որ մեր արած այդ նմանորոշումները ճշմարտութիւնից այնքան էլ հեռու չեն անհրաժեշտ է ի նկատի առնել նաեւ լրագրական աշխատեցողութիւնները, որոնք հայ թաթարական ընդարման միտքը մասամբ փերմանիային վերագրեցին։ Կասկած չկայ, որ Գիրմանիայի միտքը ոչ թէ հայերին կոտորելու է եղել, այլ Ռուսիայի ուշադրութիւնը իւր երկրի մէջ կեդրոնացնելը։ Նրան՝ սահմանակից Պարսկաստանից հեռու պահելը եւ այլն եւ այլն։

Աղդուե

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ

«ԳՕՆՖԵՐԱՆՍ» ՄԸ

«Ռուս Վե» լրագրէն առնելով Արշալոյս թարգմանաբար հետեւեալը կը հաղորդէ.

Ապրիլի վերջերին Լոնդոնում կայանալու է հայկական կոնֆերենցիա, որը պիտի քննութեան առնի հայերի դրութիւնը Թիւրքիայում, որը վերջերս նորից զոյալի կերպով վատացել է։ Կոնֆերենցիան մտադրութիւն ունի հրատարակելու մի նոր մանիֆէստ, որի մէջ նկարագրուած կը լինի Թիւրքահայերի դառն վիճակը։ Կոնֆերենցիայից առաջ կոմիտէի 12 անդամ յանձնարարութիւն Թն ստացել չըլելու եւ րոպայի գլխաւոր քաղաքները եւ այնտեղ գտնուող հայերի հետ պայմանաւորելու մանիֆէստի գլխաւոր կէտերի մասին։ Այս օրերը կոմիտէի անդամները Բուդապէստ էին, որտեղից պիտի ուղեւորուէին Բեռլին, Ցիւրիխ, Փարիզ եւ Լոնդոն։

ՌՈՒՍՉՈՒՔԻ ԾՐՋԱՐԵՐԱԿԱՆՐ

Տեղւոյս հայ մտաւորականութեան մշակներուն վերջերս հրապարակ հանած չըջարեքականը պէտք է լրջօրէն գրաւէ պոլկարահայերուն ուշադրութիւնը. քանի որ ան իր մէջ կը պարունակէ այնպիսի առաջարկ մը, որ վաղուց գործադրուած ըլլալու էր, երբ Վառնայի Ուսուցչի Մարմինը, ասկէ երկու երեք տարի առաջ, գրեթէ միեւնոյն իմաստով չըջարեքական մը ուղղած էր պոլկարահայ միւս քաղաքներու կրթական պաշտօնէութեանց. ասի, սակայն, ըլլալով հայ-

կական սկզբնաւորութիւն մը, չունեցաւ գործադրարար արդիւնաւոր վերջաւորութիւն մը. փափաքելի էր որ գոնէ այս անգամ ուսուցչները գիտակցէին իրենց վիճակին, որու մասին չարուհեակ տրտնջանօք խօսած են — առանց զայն բարձրել ջանալու — եւ ձեռնարկէին միութեան գործին։

Ուսուցչական վիճակին բարելաւումը հայ ուսուցչին պիտի տայ իր ասպարէզը սիրելու կարելիութիւնը — խոստանալով անոր մասամբ ապահովուած նիւթականի միջոցներ. այս բարելաւումը մի միայն ուսուցչին համար օգտակար ըլլալու հանգամանքով չպիտի սահմանափակուի. ընդհակառակը ան եւս աւելի օգտակար պիտի ըլլայ հասարակութեան համար, վասնզի այս վերջինս պիտի ունենայ իրենց գործին սխալներ ուսուցչի ինչ օգուտ պիտի բերէ Ուսուցչի Միութիւնը իր կազմութեամբ։ Բաղաքականապէս անազատ ժողովուրդի մը համար, որպիսին կը ներկայացնենք այսօր մենք հայերս, շատեր կը մտածեն թէ ազգային ինքնուրոյնութեան պահպանումի տեսակէտէն՝ անհրաժեշտ է Եկեղեցին եւ այս մտքով ալ իրենց բոլոր կարելի միջոցներով ուժ կուտան անոր պայծառացմանը. ասիկա արտաքինը կը ներկայացնէ, կեղեւը միայն, որ միշտ ենթակայ է արտաքին ազդեցութեանց, եւ որուն առջն վայրկեան վտանգ կը սպառնայ. ներկայիս մէջ սակայն, կարելի չէ հաշտուիլ այս կարծիքին հետ քանի որ ան իր այժմէութիւնը կորսնցուցած է ընկերային պայմաններու անխուսափելի փոփոխութեան հետեւանքով։ Հայ ազգային վերաբերումի այս եղանակը շատ շատ Պոլկարի մէջ Ռուսականայութեան մը կրնայ ծնունդ տալ, որուն երկունքը փութացնելու գործին մէջ ամէնքս ալ որոշ չափով պատասխանատուութեան բաժին մը ստիպեալ եւ, փայ մեզի, եթէ չըջապենք այդ պատասխանատուութենէն իրաւասփելու։

Հայ կեանքի տեւականութիւնը եւ րաշխաւորելու կոչուած նոր ընկերային պայմաններ ստեղծուած են. եւ եթէ անհրաժեշտ հետադարձութիւնը չունենանք այդ պայմաններէն ծնունդ առած նոր պահանջներուն գոհացում տալու, երբեք իրաւունքը չպիտի ունենանք օր մը ըսելու թէ տիրող կառավարութիւնը, իրեն ձուլումի քաղաքականութեամբ վերջապէտեց հայ ինքնուրոյնութիւնը։ Ազգի մը գոյութեան գլխաւոր հիմունքը կազմող ամենաէական տարրերը ա՛ռ անոր մէջն, իսկոյն պիտի անհետնան թէ կեղեւը անարժէք իր մը պիտի մնայ, յիշատակ մը՝ անցեալ կենսունակութեան, նման մարելու գաղտ պարտուած աստղի մը աշն հետքին որ ակնթարթէ մը պիտի աներեւութանայ։

Ուրեմն հարկաւոր է կազմել միջուկը, ձեռք գործել ուղղակի այն տարրերուն, որոնց ներկայութիւնը երաշխիքն է ազգային գոյութեան պահպանումին։ Կրօնական հաւատալիքները ալ չեն կրնար իբր գոհացուցիչ տարր մը ներկայանալ յառաջդիմութեան ճամբուն մէջ օտք դրած ազգութեան մը համար, որուն բաղկացուցիչ մասերը, իրենց կամքէն բոլորովին անկախ, իրենց սնած ու ապրած միջավայրին աշխարհադրական դիրքին բերումով՝ միացուցած են իրենց մէջ պատմական անցեալի լեզուի, վարք ու բարքի, շահերու եւ

առօրոյնութեանց համամասնութիւն մը, որ պարբերական այլազան դէպքերու հետեւանքով համեմատուած է զգացումաներու եւ կամքի համամասնութիւնով, զոր պէտք է կրթել, օտարել ու անցնել, բան մը, զոր միայն եւ միայն դպրոցով կարելի է ձեռք ձգել. այնպէս ու եւ ազգութեան պատկանող անհատ անատակ պիտի ըլլար ազգային բոնարարութեամբ իրաւունք մը պաշտպանելու. ըլլայ այդ պաշտպանութիւնը նիւթական, ֆիզիքական կամ բարոյական։

Ազգայնականութեան — ինչպէս նաեւ լայն միջազգայնականութեան — հաւատոյ հանգանակը դպրոցը կը կազմէ ներկայիս մէջ, քանի որ նոր գաղափարներ տարածելու, խաւարը վառելու նոր գաւառութիւններ քարոզելու բնոյթը զգեցած է ան։

Դպրոցը, յառաջդիմութեան իբր գլխաւոր ազդակ շատ ետ է մնացած մասնաւորաբար մեր, հայերու մէջ. կամայականութեանց ձեռքը թողուած իսողակ մը դարձած է ան նոյնիսկ պոլկարի մէջ ուսուցումի ազատ պայմաններ ընձեռող երկրի մը մէջ. իր բաղդին ձգուած միակ հաստատութիւնը կրնայ համարուիլ դպրոցը, որուն մէջ, եթէ իրերու ներկայ վիճակը շարունակելու ըլլայ, հաւանականաբար, 10—15 տարիէն, օտար ուսուցիչներ տեսնելու տխուր տոթիք պիտի ունենանք եւ այն առնել, երբ հայ տղան չսորվիր իր ահեցալի պատմութիւնը, չսորվիր իր լեզուն, չի սորվիր իր մայր հայրենիքին աշխարհագրական դիրքը, մէկ խօսքով երբ հայ տղան հոգեպէս չի կապուի իր մայր հայրենիքին հետ, դժուար թէ հետաքրքրուի անոր ցաւերով, դժուար թէ զիջանի իր հայրենիքին հանդէպ ու եւ պարտականութեան յանձնառու ըլլալու ուժացում անխուսափելի պիտի դառնայ. եւ պոլկարահայութիւնն ալ, իր դրացի Ռուսականայութեան հետ կողք կողքի, խորի զաւկի աչքով պիտի դիտեն հայ վիշտը եւ ամբիկեան պաղարհուրդութեամբ մը պիտի ցաւակցի. «կը ցաւի վիճակիդ վրայ, բայց բան մը չեմ կրնար քնել»։

Այս բոլորը աչքի առաջ ունենալէ ետք կը մնայ հայ դպրոցին սպառնացող մօտալուս վտանգին առաջին աննիւթ. այս նպատակն ալ ի գլուխ հանելու համար պէտք է նիւթական ուժ, որպէսզի, վարժարանները, հաստատուն եկամուտներով ապահովուած՝ ունենան կարող ուսուցիչներ առողջ սերունդներ արտադրելու ընդունակ — առողջ հոգեպէս, առողջ ֆիզիքական։

Կազմութիւնը Ուսուցչի Միութիւնը, արդարեւ, մեծ դեր ունի կատարելիք իր յառաջիկայ գործունէութեան ընթացքում. իր վիճակին բարելաւումով չպիտի բաւականանայ անի. այն ատեն լայն միջոցներ պիտի ունենայ նեղ շրջանակէն դուրս ելնելով՝ հասարակութեան տալու այն ինչ որ չէր կրնար տալ մինչեւ հիմայ եւ փոխադարձաբար անկէ պիտի պահանջէ այն ինչ որ չէր ստացած մինչեւ իր կազմակերպուիլը. Հայ ուսուցիչին վրայ դարձեւ ի վերջանորոգ ազաւ—գիտութիւնը պիտի վերնայ վերջապէս, քանի որ ա՛լ դանակը ոսկորին է հասած, վասնզի ճշուն մը որչափ զօրաւոր ըլլայ, պայթիւնն ալ նոյնքան բնական կը ըլլայ. եւ ինչ կայ զարմանալու երբ այս ինչ վարժարանին վաւերութեամբ կը գոռոն թերթերը, երբ զձեռք խնայողութեան թելադրումով ապկար ուսուցիչներ տեղ կը գտնեն

վարժարաններու մէջ, երբ մէկ խօսքով սպասուած արդիւնքը կարելի չըլլար ստանալ վարժարանէն. Արգեօք օր մը նրանց սա ներքին հարցը տուած ենք մենք մեզի խոստովանաբար — «Տուածնիս ի՞նչ է որ առածնիս ինչ ըլլայ»։ Ընենք այս ախուր խոստովանութիւնը հրապարակաւ եւ ուժ տանք ուսուցչական—միութեան, վասնզի նիւթականի ապահով պայմաններու մէջ ապրող ուսուցիչը միայն կրնայ օգտակար ըլլալ բազմակողմանի կերպով։

ԿԱՐՈ

2 Ապրիլ 1906

Ռուսոնոգ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Զատիկի առթիւ Պատրիարքարանի ընթացիկ ծախուց համար Սուլթանի կողմէ 40,000 զրշ նոյնպէս հայ աղքատաց համար 25,000 յատկացուած ըլլալը նախարարութեան կողմէ յայտնուած է Պատրիարքին։

— Նոյնպէս Զատիկի առթիւ Սուլթանին իրաւունքն է համաձայն, ոստիկանական նախարարութիւնը կարգ մը հայ բանտարկեալներ ազատ արձակած է։

— Կարնոյ առաջնորդ Տէր Զուհէն Ս. Վարդապետի հրաման տրուեցաւ Պոլիս գալու։ Պատճառը զաղտնի կը պահուի, բայց կը կարծուի թէ Կարնոյ նահանգին մէջ ֆիւրտերու եւ կառավարութեան վերջին արարքները դեր ունին այդ բանին մէջ։

— Երուսաղէմի նոր Լուսարարապետ Տէր Թադէոս Վ. Եկաւեան վախճաններ է Ս. Զատիկի օրը։

— Հանգուցեալ Նուպար փաշայի տիկինը՝ որ Աբրահամ փաշա Երամեանի քոյրն է, մեռեր է Զուհեքերի մէջ լինելով կոչուած տեղը։

— Պոլսոյ Պայպըլ—Հաուդի մատան հայ բողոքականները որոշեալ են Բերայի հայ Աւետարանական ժողովարանէն բաժնուիլ եւ զատ եկեղեցի մը կազմել։ Այս բաժանման պատճառն մէկէ աւելի է. Պայպըլ Հաուդի հասարակութիւնը Թրքախօս ըլլալով կուզէ եղեր որ պաշտամունքը ու քարոզութիւնները Թուրք լեզուաւ ըլլան, իսկ հայ Աւետարանական եկեղեցին հայ լեզուին նախանձախնդիր կը մնայ. բայց ասկէ զատ, ուրիշ վարչական պատճառներ ալ կան եղեր։ Ազգային եկեղեցիէն բաժնուելէ յետոյ, բնականաբար դեռ շատ բաժանումներ պիտի ունենան։

ԼՈՒԾԻՆ ՏԱԿ

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՊՍՏԱՄԲԱԿԱՆ ԿԵՄԵՐԷ

Այս շատ գեղեցիկ հատոր մըն է թէ պարունակութեամբ եւ թէ կազմով. գինն է 5 ֆր. գինի « Զայն Հայրենեաց » խմբագրութեան։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹԻԻՐՔԻԱ

Սթանպոլտան Բարիդէ վերի-
լէն պիւր թէլէկրաֆա պինսէն,
Սուլթանը Էօլտիւրմէք իչին
Գիւրտէրին կիչլի պիւր իթթի-
ֆազը տախի մէյտանա չըգարը-
տըղը Սթանպոլտա սէօյլէնիւր
իմիչ: Եւրոպըն մուհաֆազա աս-
քէրի զիտալէչտիւրիմիչ տիր:

—Գիւրտէրին իլէրի կէլիւր-
լէրին քեաֆէսի Սթանպոլտան
սիւրկիւնէ կէօնտէրիմէքտէ օ-
լուպ, եալընը Ծօրաի տէվլէթ
ազաւը օլտն Ապտիւլ Բազազըն
պիւր գարտաչը իլէ, Սուլթանըն
բէք սէվկիլիսի Ապուլհիւտանըն
գարընը Սթանպոլտա գալաճա-
ղըմը:

—Սթանպոլ 5 ապրիլ— Նէ-
ճիպ Մէլհամէնին իճրա իթթի-
կի թահգիլաթ նէթիճէսինտէն
Ալի Շամիլ բաչա իլէ Ապտիւլ
Բազազ պէյին Սուլթանը թահթ-
տան էնտիւրմէք էֆքեարընտա
օլտըղարը մէյտանա չըգարըն:
Շիւտի անլէրին սիւրիւտիկի մա-
հէլէ (Թարապուլուս) պիւր իս-
թինթազճը գօմիսիօնը կէօնտէր-
մէք իչին գարար վէրիւմիչ տիր:
Պու գօմիսիօնը թէչքիլ իտէն ա-
տամլար ագչամ իտարէի Մախ-
սուսէ վաւօրարընտան պիւրինէ
պիւրուպ Թարապուլուսը Ղարպա
կիթթիլէր: Պու վաւօրտա Բըթ-
վան բաչանըն 4 գաթիլէրի տա-
խի պուլընիյօրլար, զիւրա պուլն-
լար Ալի Շամիլ վէ Ապտիւլ Բա-
զազ իլէ Եւրոպընիւրմէք տիր:

—Սինօր իւզէրինտէ թիւրք վէ
պուլկար ասքէրլէրի պէյինտէ
միւսատէմէ վուզու պուլմուչ տըր:
Թիւրքլէր Տիւտուտը կէչմիչլէր
իսէտէ իքի սատթ գալկատան
սօնրա՝ 3 Էօլիւ վէ 2 Եարէլի պը-
րազարազ կէրի չէքիլմիչլէր:
պուլկարլարտան եալընը պիւր
ասքէր Եարէլէնիւր, Թիւրքլէր
80 քիչի, պուլկարլար 12 քիչի
իմիչլէր: Վէլ իօշքա տէյօր քի
«պու վազաատա պուլկարլարըն
ճէսուրըղը վէ էյի նիչան ալ-
տըղարը, Թիւրքլէրին իսէ պու
խասաւարտան պիւրպէհէ օլտըղ-
լարը թէպէյին իթմիչ տիր:

—Ինկիլթէրանըն թալէպի
իւզրէ Եէնի մատէն նիլամմամէ-
սի Սուլթանտան թաստիգ օլըն-
տըղը ինկիլիզ էլչիսինէ բէսմէն
պիւրիւրիմիչ: Էլչի Մէմուռնիլթ
պէյան իթմիչ իսէտէ, պու նի-
զամմամէի թէտըղը իթմէտէն ին-
կիլիզ վէ ֆրանսըղ հիւքիւմէթ-
լէրի գապուլ իթմէյէճէք տիրլէր:
Մալիւմ օլտըղը իւզրէ, Թիւրքի-
ատէ մատէնլէր էն չօգ ինկիլիզ-
լէր վէ Ֆրանսըղար էլինտէ
տիրլէր:

—Թիւրքիա վէ Մըսըր Ինկիլիզ
հիւքիւմէթլէրի պէյինտէքի Ա-

գապէ մէսէլէսինին հալը իչին,
Սուլթան Գահրէտէքի օսմանը
գօմիսէրի Մուլթար բաչալը մէ-
մուր թալին իթթի:

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Մալիւմ օլտըղը իւզրէ, Թիւրք
հիւքիւմէթլինին Եօլըղըղը վէ
ուլկուռնըղըղարը սէպէպլէ տէվ-
լէթլէր անտնամէլէրլէ Թիւրքի-
ատա իմթիւղար էլտէ իթմիչ-
լէր «գաթիլիւսիսիօն» նամը ի-
լէ: Պուլկարիա տախի Թիւրքի-
անըն պիւր գըսմը ատտ օլընտը-
ղընտան՝ Պէրլին անտնամէսինին
8 ինճի պէնտի անքեամընճա,
էճնէպիլէրին այնը իմթիւղաթը-
նը թանըմայա մէճպուր իտիւ-
միչ իտի, վէ 28 սէնէտէն պէրու
էօյլէ տէվամ իտէր խոի: Ֆա-
գաթ չիմտի պուլկար հիւքիւմէ-
թլինին հիւսնի իտարէսինի վէ
հարէքէթլինի պէօյլիկ տէվլէթ-
լէր թագտիւր իտէրէք (գնահա-
տել), Պուլկարիայը Թիւրքտէն
միւրա գալան «գաթիլիւսիսիօն»
պօյուռնտըղը ալթընտան ազա-
տէ գըլտըլար:

Պու սէնէ Էվրոքա տէվլէթլէրի
իլէ ագտ իտիլէն թիճարէթ անտ-
նամէլէրինտէ՝ Պուլկարիա էճնէ-
պի իմթիւղաթընտան Եագաթընը
գուրթարմը օլտըղընը պուլնտան
պիւր գաչ այ էվլէլ մուլթասա-
րէն Եագաթընըղը իւզրէ, պուլ-
կար աուլիյէ միւրիսթէրի տախի
մահէմէլէրէ պու պապտէ թա-
լիմաթը ումումի կէօնտէրտի:

Մէքքիւր թալիմաթըն պաչը-
ճա անքեամը չուլար տըր

1) Պուլկար թապաւար իլէ էճ-
նէպի թապաւար օլանլար պէյ-
նինտէ տալա վուզուլինտէ ճէյպ-
նամէլէր (Բրօքֆօգա) վէ սաիւրէ
պուլնտան սօնրա գօնսօլտար միւ-
տախէլէսի իլէ թէպլիզ օլմայուպ
տօղրուտան տօղրու պուլկար գա-
նուլը մուճէպիւնճէ թէպլիզ օլը-
նամագ տըր:

2) Էճնէպի թապաւարըն Պուլ-
կարիատա իֆլաս իթմէլէրինտէ,
գօնսօլտարըն հաղըր պուլընմա-
սը Եախօտ միւտախէլէսի լաղըմ
կէլմէյուպ, գաթի սուրէթտէ
պուլկար մահէմէլէրի հէսապ-
լարը թէպլիյէ իթմէք հագգընա
հայիլ տիրլէր:

—Պուլկարիա ասքէր զապիթ-
լէրի միւրիսթլին Էմրի իւզրէ,
գըլըճլարը պէլտէն գուչանմայա
պաչլատըլար:

—Եագընտա Սօֆիա վէ Պէլը-
րատ պէյինտէ թէլէֆօն թէէսիս
օլընամագը միւրէվլի տիր:

—Շու սըրա պիւր չօգ թիւրք
ասքէրլէրի սինօրտան Պուլկարի-
այա գաչմագտա տըրլար: պու-
ֆագիլլէր չըպաղըղգտան վէ աճ-
լըգտան ճանլարը Եանմըչ օլմաղ-
լէ թէքքի վաթան վէ մէսլէք
իթմէկէ մէճպուր օլտըղարընը

թէէսիլիլէ սէօյլէրլէր իմիչ:
Ֆագաթ պաղը պուլկար կաղէթա-
լար պու գաչաղար պէլքի խա-
ֆիէ օլապիլիլլէր չիւքէսէ իլէ՝
հիւքիւմէթլին տըղգաթընը տա-
վէթ իտէյօրլար:

—2ըգան 1905 սէնէսինտէ պիւ-
թիւն Պուլկարիատա իճրա օլը-
նան թահրիւրի նուֆուս նէթի-
ճէսի օլարագ 2,052,496 էրքէկ
վէ 1,975,741 գարը պուլընտըղը
թէպէյին իթմիչ տիր: Եանի
Պուլկարիանըն պիւթիւն նիւ-
ֆուսը 4,028,239 քիչիյէ պալիզ
օլմուչ տըր:

ԲՈՒՍԻԱ

Բուս խաղախլարը Կալկասիա-
նըն Կիւրճի գաղաւարընտա՝ ըս-
Եանը թէսքին իթմէք պէհանէ-
սի իլէ՝ Էնվայի վահչիլիլլէր վէ
ատէպիլիլլէր իճրա իթթիք-
լէրի կիպի, պու տէֆա Շուչի գա-
ղաւընտա պիւր գաչ Էրմէնի քէօյ-
լէրինտէ ֆէվգէլատէ վահչիլիլ-
լէր իճրա իթմիչլէր քի՝ Սուլթան
Համիտին քիւրտլէր վէ թիւրք-
լէր վասիթասը իլէ իճրա իթ-
թիւրիլի վիճտանսըղըղըղարա
թէչպիլ օլընա պիլիւր: Վագաա
Բուսլար ինսան գաթիլ իթմէմիչ
լէր, ֆագաթ թօրլարլէ քէօյլէրի
Եըգմագ, Եաղմա իթմէք, գըր-
մագ, գատըն վէ գըղլարըն ըր-
ղընա կէչմէք կիպի Բէգիլիլլէրի
բէք չօգ օլմուչ տըր:

Շուչիտէն վէ Թիֆլիստէն օլը-
նան չիքեայէթլէր իւզէրինէ վա-
րանցուլ-Տաչքուլ չէտիտ Էմրիլէր
վէրմիչ/վէ թահգիլաթ իչին
պիւր գօմիսիօն Եօլմալը տըր:

—Բօրթ-Արթուրըն թէսլիմի
հագգընտա, թէչքիլ օլընան գօ-
միսիօնը մախսաւըն իճրա իթ-
թիլի թահգիլաթլէ թէպէյին
իթմիչ քի՝ թէսլիմ օլընտըղը զէ-
ման օրատա պիւր չօգ սիւահ վէ
Եիլէճէք վար ըմըչ, Ժէնէրալ
Շթօսլ իսէ ճէպհանէ վէ Եիլէճէք
գալմատըղը իչին թէսլիմ իթ-
թիմ տէմէքտէ իտի:

—Մ. Վիթէ տախիլիյէ նաղը-
րը Տուրնօլմըն աղընը իսթմիչ:
Ձար րաղի օլմամըչ: ֆագաթ
Տուճա թօրլանմաղտան էվլէլ Եա
Վիթթէ Եա Թուրնօլմ միւրիսթէր-
իլլէրէն չէքիլէճէքլէր իմիչ:

ՍՈՒԼՀ ԳՕՆՖԵՐԱՆՍԸ

Ումուճ Ամերիկա հիւքիւմէթ-
լէրի իչին Ամերիկատա պէյնէտ-
տիւլէլ պիւր գօնֆէրանս իճրա օ-
լընամագը մուգարրէր օլտըղը կի-
պի, պու գօնֆէրանսըն Լահէյ
գօնֆէրանսը իչին թալին օլը-
նան կիւնլէրէ թէստիլիլ իտէ-
ճէկի սէպէպլէ, Մ. Ամերիկա հիւ-
քիւմէթլի Լահէյ սուլհ գօնֆէրան-
սընը պիւր գաչայ թէէսիլ օլըն-
մասըն թէքիլիլ իտէյօր: Եանի

էօնիւմիւղտէքի յուլիս այընտա
պաչլամայուպտէ հոկտեմբրտէ
պաչլամասը միւնասիպ կէօրիլլէր
ըմըչ: Ալմանիա տախի Ամերի-
կանըն պու թէքիլիլիլէ գուլլէթ
վէրէճէք տէյօրլար:

Ամերիկա գօնֆէրանսընտա
պիւթիւն Ամերիկա հիւքիւմէթ-
լէրի պէլքի Էվրոքա տէվլէթլէ-
րինէ չումուլի օլան մէսէլէլէր
հալլ իթմէք, Եախօտ Էվրոքա
տէվլէթլէրին պիւթիւն Ամերի-
կանըն իչլէրինէ գարըչտըրմա-
մագ կիպի գարարլարտա պուլը-
նապիլէճէքլէրինտէն, հէր հալտէ
Լահէյ գօնֆէրանսընըն սօնա
գալմասը իգթիլա իտէր տէյօր-
լար:

ՄԻԻԹԹԵՆԵՎՎԻԷ

Մըսըրըն Ալէքսանտրիա չէհ-
րինտէ վէպա խասթալըղը զու-
հուր իտէրէք, փետր. 25 ինտէն
մարտըն 30 ընա գատար 16 քի-
չի թուլթուլուար 12 սի էօլմիւչ
օլտըղընտան, պաչգա թարաֆլա-
րաչիւրայէթ իթմէմէսի Էչին մա-
հէլինճէ թէտապիլլէր իթթիսաղ
օլընտըղը Սօֆիա սըհհիյէ մէճ-
լիսինէ պա թէլէկրաֆ պիւրիւր-
միւչ տիր:

—Թիւրքիատա հայլանաթ վէ
չախսի Եէնի վէրկիլլէրին գապու-
լընմամասը իչին պիւթիւն Անա-
տօլուտա Էհպիլիյէ թէչվիլաթ Եա-
բըլմագտա օլտըղընը Տրապիզօն-
տաքի գօնսօլտար պիւրիւրիյօր-
լար:

ԹԻԻՋՃԱՐԻՅԷ

ՎԱՌՆԱ, 8 Ապրիլ			
ՋԱՆԻՐԷ			
ՊՈՒԼՏԱՅ			
Վալկօն	54-60 լիպ.	-10/11.	40
Արապա	52-62 լիպ.	9.80	/11.80
ԱՐՔԱ,			
Վալկօն	100 քիւ	10.70	/10.80
Արապա	42-47 լիպ.	6.60	/7.20
ԵՈՒԼԱՅ	արապա 33/36 լիպ.	5.20	/5.60
ՖԱՍՈՒԼԵՆԱ	արապա 100 քիւ	20—21	
ԲԱՐԻՑԱ	100	Եօգ	
Արապա	100 քիւ	Եօգ	
ՏԱՐԸ	արապա	-10/11.	20
ԳՕԼՕՁ	արապա 55-60 լիպ.	11./12	
ՄԻՍԻՐ	57-58 լիպ. առապա	-8/80.	20
»	100 քիւ	10.80	/11.
ՋԱՎՏԱՐ	արապա	8.40	/9.
»	100 քիւ	13. /13.	50
Կիւնտէ	8—10 վալկօն	վէ 30—40	
արապա կէլմէքտէ, վալկօն մուլմէ- էսի նաբօլէն20 ֆր. արապա մու- ամէլէսի նաբօլէն 20. 20			
ՊԱԳԱԼԻՅԷ			
Վարնա բեպտընտա պագալիլէ մալլէրին պու կիւնքի ֆիլաթը, ալթուլն ֆրանք իլէ:			
ԳԱՂԷ		2.20/	2.30
Շէֆէր նէմցէ			78
Շէֆէր քէսմէլ	սանարգ	40.	
Բիւրիւճ ճէնօվա չուլալը		42.	
» ֆիլպէ	»	36.	
» Ինկիլիզ	»	29. 50	
» Բիգօն	»	49.	
ԿԱՁ Սանարգ		11.20	
Ջէթիւն Եաղը քիւ		1.—1.10	
ԳՈՒՐՈՒ Իւզիւմ		25	
Եուլմուրթա	100 աւթի	4. 50	

Одговорникъ А. Курбетиянъ
всѣ цѣны и А. Тодоровъ и С-но—Варна